

Základy společenských věd – vyšší gymnázium

Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Základy společenských věd vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost z oboru Občanský a společenskovědní základ, z oblastí Člověk a svět práce a Člověk a zdraví z oboru Výchova ke zdraví.

V Základech společenských věd si žák osvojuje základní obsah, vnitřní členění a terminologii těchto společenských věd:

- **Politologie, právo, mezinárodní vztahy** (Občan ve státě, Občan a právo, Mezinárodní vztahy, globální svět) - 1. roč. a kvinta
- **Ekonomie** - 2. roč. a sexta
- **Psychologie a sociologie** (Člověk jako jedinec, Člověk ve společnosti) - 3. roč. a septima
- **Filozofie, etika a religionistika** (Úvod do filozofie a religionistiky) - 3. roč. a septima, podrobněji pak dvouletý Společenskovědní seminář I - 3. a 4. ročník, septima a oktáva - předmaturitní příprava (vyšší úroveň)
- **Společenské vědy - souhrnné opakování** - jednoletý Společenskovědní seminář II - 4. ročník a oktáva - předmaturitní příprava

V Základech společenských věd žák získává znalosti a vědomosti o fungování a uspořádání lidské společnosti i státu a o ekonomických zákonitostech jejich vývoje, o podstatě a zvláštěch lidské psychiky i o vývoji filosofického (a částečně i náboženského) pohledu na lidský život a svět vůbec. Nabývá tím zároveň i dovednosti a schopnosti, jež mu umožní lépe se orientovat v lidské společnosti a v ekonomickém i v politickém životě státu vůbec, orientovat se na trhu práce, zapojit se do veřejného života a uplatňovat v něm svá práva i hájit práva ostatních. Tyto schopnosti a dovednosti mu také pomohou lépe porozumět lidské psychice a vedou jej k vlastnímu životnímu názoru i k větší toleranci jiných kultur a jejich tradic.

Do vyučovacího předmětu Základy společenských věd jsou zahrnuta následující průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti
- Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů
- Sociální komunikace
- Morálka všedního dne
- Spolupráce a soutěž

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Globální problémy, jejich příčiny a důsledky
- Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce
- Žijeme v Evropě

Multikulturní výchova (MkV)

- Základní problémy sociokulturních rozdílů

Mediální výchova (MedV)

- Mediální produkty a jejich významy
- Účinky mediální produkce a vliv médií
- Média a mediální produkce
- Role médií v moderních dějinách

Časové vymezení

Předmět Základy společenských věd je vyučován v prvních třech ročnících čtyřletého gymnázia a v kvintě, sextě a septimě osmiletého gymnázia, a to v těchto dotacích: 1. roč. a kvinta - 2 hodiny, 2. roč. a sexta - 2 hodiny, 3. roč. a septima - 1 hodina. Ve 4. ročníku a v oktávě je výuka řešena formou volitelného jednoročního dvouhodinového semináře Společenskovědní seminář II jako maturitní příprava (základní úroveň maturity). Ve 3. ročníku a septimě a ve 4. ročníku a oktávě je předmaturitní příprava (vyšší úroveň maturity) řešena formou volitelného dvouletého dvouhodinového semináře Společenskovědní seminář I.

Organizační vymezení

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, podle charakteru učiva jsou také využívány učebny s multimediální technikou. K výuce jsou využívány kromě učebnic i další výukové materiály audiovizuální (videonahrávky, DVD) v kombinaci s dodatečnými výukovými materiály v papírové podobě (např. texty k dějinám filosofie, psychotesty, odborná literatura atd.). Výuka je doplněna referáty a seminárními pracemi (seminární práce jsou předkládány při profilové části maturity). Součástí výuky (např. ekonomie a práva) jsou i případné exkurze do příslušných institucí (podle možností).

Výchovné a vzdělávací strategie**Kompetence k učení**

Učitel:

- vede žáka k dovednosti plánovat a organizovat vlastní rozvoj osobnosti, k vhodné seberealizaci (např. pomocí různých typů psychologických testů a následného kolektivního shrnutí se závěry / úkoly, spojenými s vyhledáváním příslušné literatury na internetu i v knihovnách)
- vhodnou odbornou literaturou seznamuje žáky s účinnými postupy při učení a v následné diskusi je podněcuje k optimálnímu výběru s ohledem na jejich individualitu
- konfrontací různých zdrojů informací a metodickým vedením směřuje žáka ke kritickému přístupu k nim, k tvořivému zpracování i k využití v praxi
- rozborů kolektivem třídy i jinými metodami vede žáka k přehodnocení vlastní práce, přijímání kritiky a poučení se z vlastních chyb

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáka ke správnému rozpoznání problémů, rozčlenění na části a k efektivní práci s nimi (např. myšlenkové operace typu analýza x syntéza, indukce x dedukce)
- usměrňuje žáky v jejich samostatných projevech (ústních / např. referáty/ i písemných / např. seminární práce/), k jasnému, srozumitelnému i věcně správnému vyjadřování

- vede žáky ke správnému ztvárnění písemných prací typu seminární práce, vede je po odborné stránce a připravuje tak žáky na budoucí písemné projevy na vysokých školách

Kompetence komunikativní

Učitel:

- systematicky vede žáky ke slovnímu projevu a v souvislosti s tím k využití dostupných prostředků komunikace, aby se naučili dobře interpretovat učivo a vyjadřovat vlastní myšlenky
- vede žáky k porozumění odbornému jazyku a k aktivnímu, tvůrčímu i vhodnému využívání moderních informačních technologií
- navozuje problémové situace (skupinové práce, práce ve dvojicích), kdy žáci vyhledávají potřebné informace, třídí je a zpracovávají

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- pomocí krátkých psychotestů směřuje žáka k realistickému posouzení vlastní osobnosti, jejích psychických schopností a individuality
- nenásilně směřuje žáky k posouzení vlastních možností, a tím i k orientaci na další studium
- vede žáka k zodpovědnému vztahu k vlastnímu duševnímu zdraví
- předkládá možnosti vhodných reakcí na různé situace, v modelových situacích je učí korigovat jednání a chování a přijímat i důsledky tohoto jednání
- vede žáka k tomu, aby počítal s měnícími se podmínkami studia i života a byl připraven na rychle se měnící meritokratickou společnost
- rozvíjí u žáků vlastní úsudek, samostatnost v rozhodování, odolávání mediálními tlakům

Kompetence občanské

Učitel:

- důslednou a systematickou kontrolou prací žáků upevňuje vědomí zodpovědnosti za výsledky jejich činnosti a za včasné plnění úkolů
- přípravou modelových situací (práce s videonahrávkami v kombinaci s podpurnými texty, dramatizace) seznamuje žáky s běžnými situacemi občana (např. jednání na úřadech, volby atd.) a ke korekci jejich chování
- vede žáky (např. alternativní řízenou diskusí s argumentováním) ke sledování aktuální politické, ekonomické i společenské situace v ČR, k rozšiřování jejich znalostí i poznávání historických souvislostí
- ve spolupráci s vyučujícími jiných předmětů vede žáky k soustavnému zájmu o veřejný život ve svém vlastním bydlišti i v okolí

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- osobním přístupem a příkladem (s ohledem na možnosti) vede žáky k zodpovědnému přístupu k dalšímu vzdělávání a k profesnímu růstu, k iniciativě a tvořivosti, ke schopnosti přizpůsobit se měnícím se podmínkám
- názornými materiály (z tisku i z odborné literatury) i příklady z praxe zprostředkovává znalosti o podstatě podnikání, o realitě tržního prostředí současného hospodářství i o jeho rizicích

Vyučovací předmět: Základy společenských věd
Ročník: 1. ročník, kvinta

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
OBČAN VE STÁTĚ				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlišuje a porovnává historické i současné typy států (forem vlády) vymezí, jakou funkci plní ve státě ústava a které oblasti života upravuje objasní, proč je státní moc v ČR rozdělena na tři nezávislé složky, rozlišuje a porovnává funkce a úkoly orgánů státní moci ČR vyloží podstatu demokracie, odliší ji od nedemokratických forem řízení sociálních skupin a státu, porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě, uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií rozlišuje složky politického spektra, porovnává přístupy vybraných politických seskupení k řešení různých otázek a problémů každodenního života občanů 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyloží teorie vzniku státu, podstatu státu, funkce státu, typy státu podle struktury vysvětlí typy státu v jeho historickém vývoji počínaje nejstaršími typy (orientální despotie, antická polis, monarchie absolutní a stavovská) objasní demokratické typy státu (konstituční a parlamentní monarchie, republika prezidentská a parlamentní) porovná demokratický a totalitní stát i rozdíly mezi totalitními režimy a jejich nástroje (i boj s nimi) vysvětlí demokratické rozdělení moci ve státě s jeho orgány moci vymezí nejzákladnější znaky demokracie orientuje se v Ústavě ČR a nejvýznamnějších člancích Listiny základních práv a svobod, vysvětlí roli ombudsmana objasní princip demokratického státu jako občanské společnosti s jeho nejrůznějšími formami sdružování 	<ul style="list-style-type: none"> stát – znaky a funkce, formy státu, právní stát demokracie – principy a podoby, občanská práva a povinnosti ideologie – znaky a funkce, přehled vybraných ideologií Ústava ČR – přehled základních ustanovení lidská práva – zakotvení lidských práv v dokumentech; porušování a ochrana lidských práv, funkce ombudsmana 	<p>D - průběžně</p> <p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</i> <i>Sociální komunikace</i> <i>Morálka všedního dne</i> <i>Spolupráce a soutěž (práce s textem a diskuze nad textem, práce s denním tiskem, řešení modelových situací, obhajoba vlastních stanovisek)</i> <p>Z - politická geografie + obyvatelstvo - průběžně</p> <p>MedV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Média a mediální produkce</i> <i>Účinky mediální produkce a vliv médií</i> <i>Mediální produkty a jejich významy (práce s médii - např. volební výsledky, stránky hnutí, směřujících k potlačování práv a svobod - a diskuze nad textem, rozbor mediálních produktů, řešení modelových situací, obhajoba vlastních stanovisek, kritické hodnocení)</i> 	<p>testy</p> <p>ústní zkoušení</p>

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
OBČAN VE STÁTĚ				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede příklady, jak může občan ovlivňovat společenské dění v obci a ve státě a jakým způsobem může přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu • vyloží podstatu komunálních a parlamentních voleb, na příkladech ilustruje možné formy participace občanů v životě obce či širších společenství • obhajuje svá lidská práva, respektuje lidská práva druhých lidí a uvážlivě vystupuje proti jejich porušování • uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé státní instituce, zvládá komunikaci ve styku s úřady • uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí její možné důsledky 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podá základní informace o <ol style="list-style-type: none"> a) občanských sdruženích (nejznámější dětská a sportovní, odbory) b) nadacích, nadačních fondech a OPS c) o církvích a náboženských společnostech d) o politických stranách • objasní vznik, podstatu politické strany, její financování a zánik • rozliší politické strany podle členů, ale hlavně podle politické orientace • podle politických programů objasní nejzákladnější rozdíly pohledu pravice a levice na ekonomiku, zdravotnictví a školství • charakterizuje historické typy voleb, především rozliší volby demokratické (volná soutěž) a nedemokratické • rozliší typy voleb do orgánů místní samosprávy i do státní správy (systém většinový a systém poměrného zastoupení) • vysvětlí fungování orgánů místní samosprávy i státní správy v místě bydliště 	<ul style="list-style-type: none"> • podstata občanské společnosti, její instituce; • politické subjekty, politický život ve státě; volby, volební systémy; úřady 	<p>VMEGS</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Žijeme v Evropě</i> - <i>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</i> (diskuze, obhajoba vlastního názoru, četba periodik, referáty, návštěva úřadů a institucí) <p>Z - politická geografie + obyvatelstvo - průběžně</p> <p>MkV</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Základní problémy sociokulturních rozdílů</i> (diskuze, obhajoba vlastního názoru, četba periodik) 	<p>využití internetových stránek pol. stran (práce s pol. programem)</p> <p>využití internetových stránek obcí a měst, místního tisku atd.</p>

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní důvody evropské integrace, posoudí její význam pro vývoj Evropy rozlišuje funkce orgánů EU a uvede příklady jejich činnosti posoudí vliv začlenění státu do Evropské unie na každodenní život občanů, uvede příklady, jak mohou fyzické a právnické osoby v rámci EU uplatňovat svá práva uvede příklady činnosti některých významných mezinárodních organizací a vysvětlí, jaký vliv má jejich činnost na chod světového společenství, zhodnotí význam zapojení ČR uvede příklady institucí, na něž se může obrátit v případě problémů při pobytu v zahraničí. posoudí projevy globalizace, uvede příklady globálních problémů současnosti, analyzuje jejich příčiny a domýšlí jejich možné důsledky 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyjmenuje další významné mezinárodní organizace (OSN, UNICEF, NATO, Amnesty International atd.) a jejich význam je schopen vysvětlit podstatu EU a funkci jejích nejdůležitějších orgánů, klady i zápory členství vysvětlí, co je to globalizace a jak se projevuje v našem životě chápe problémy sociokulturních rozdílů, spojené s globalizací 	<ul style="list-style-type: none"> evropská integrace – podstata a význam; Evropská unie – význam; proces integrace; orgány EU; jednotná evropská měna mezinárodní spolupráce – důvody, význam a výhody; významné mezinárodní organizace a společenství – RE, NATO, OSN, jejich účel a náplň činnosti proces globalizace – příčiny, projevy, důsledky; globální problémy 	<p>VMEGS - <i>Žijeme v Evropě</i> - <i>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</i> (diskuze, obhajoba vlastního názoru, četba periodik, referáty, návštěva úřadů a institucí)</p> <p>Z - politická geografie + obyvatelstvo - průběžně</p> <p>MkV - <i>Základní problémy sociokulturních rozdílů</i> (diskuze, obhajoba vlastního názoru, četba periodik)</p>	<p>internetové stránky EU, názorný materiál ref.: Klady a zápory členství v EU, nejnámější mezinárodní organizace</p> <p>diskuse o sociokulturních rozdílech za pobytu v cizině (minireferáty s obrazovým materiálem)</p>

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
OBČAN A PRÁVO				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní, v čem spočívá odlišnost mezi morálními a právními normami, odůvodní účel sankcí při porušení právní normy uvede, které státní orgány vydávají právní předpisy i jak a kde je uveřejňují rozlišuje fyzickou a právnickou osobu, uvede jejich příklady vymezí podmínky vzniku a zániku důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství) i práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejich všeobecných podmínek rozeznává, jaké případy se řeší v občanském soudním řízení a jaké v trestním řízení rozlišuje trestný čin a přestupek, vymezí podmínky trestní postížitelnosti občanů a uvede příklady postihů trestné činnosti rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany, uvede příklady právních problémů, s nimiž se na ně mohou občané obracet 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvětlí pojmy právo a spravedlnost, právní systém evropský a anglosaský objasní právní vědomí, prameny práva, právní řád chápe fáze legislativního procesu v ČR (jehož výsledkem je normativní právní akt) vysvětlí systém právní ochrany občana (systém soudů, státní zastupitelství, práce advokátů a notářů atd.) vymezí v hrubých rysech průběh občanského soudního řízení a pravomoci policie státní a obecní podá důležité informace z trestního práva, např. zločin, přestupek, druhy trestů, zvláštnosti trestů pro mladistvé rozlišuje způsobilost k právním úkonům a způsobilost k právům a povinnostem orientuje se v základech občanského práva 	<ul style="list-style-type: none"> právo a spravedlnost – smysl a účel práva, morálka a právo právo v každodenním životě – právní subjektivita, způsobilost k právním úkonům; právní řád ČR – jeho uspořádání; systém právních odvětví, druhy právních norem; smlouvy, jejich význam a obsah, všeobecné podmínky smluv orgány právní ochrany – funkce a úkoly, právnické profese; účel a průběh občanského soudního řízení; orgány činné v trestním řízení, jejich úkoly; systém právního poradenství, činnost a úkoly občanských poraden 	<p>OSV - <i>Morálka všedního dne (svědomí, vina, morálka autogenní a heterogenní, mravnost)</i></p> <p>Ivt – informační etika, legislativa (autorské právo, ochrana osobních dat, duševní vlastnictví) - 2. ročník</p>	<p>testy ústní zkoušení exkurze: soud</p> <p>druhy trestů, modelové soudní případy (názorný materiál)</p> <p>video - I. Jahelka: Neznalost práva neomlouvá</p>

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ve svém jednání respektuje platné právní normy korektně a citlivě řeší problémy, založené na mezilidských vztazích 	<ul style="list-style-type: none"> orientuje se v právní problematice manželství: vznik a zánik manželství, péče o děti (včetně náhradní péče), majetkoprávní vztahy v manželství 	<ul style="list-style-type: none"> zdravý způsob života a péče o zdraví partnerské vztahy, manželství, rodičovství, neúplná rodina, náhradní rodinná péče a její formy, ústavní péče rizika spojená s volbou životního partnera, krizové situace v rodině 	<i>Výchova ke zdraví - integrace</i> Ov - návaznost na látku sekundy o rodině	

TRH PRÁCE A PROFESNÍ VOLBA

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním vhodně reprezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní zvláštnosti pracovních podmínek mladistvých je schopen napsat jednoduchý strukturovaný životopis orientuje se v některých možnostech dalšího vzdělávání (profesní nabídky) podá základní informace o trhu práce v ČR i v EU vysvětlí pojem profesní mobilita a rekvalifikace v případě hledání pracovního místa uvede, kam se obrátit vysvětlí funkci Úřadu práce a jeho nabídku 	<ul style="list-style-type: none"> profesní volba – práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností, vzdělávání a příprava na volbu profese (profesní a vzdělávací nabídka), přijímací pohovor a výběrové řízení (společenské jednání, komunikační dovednosti, asertivní jednání, empatie), pracovní úspěšnost a kariéerní růst, dobrovolnictví jako příležitost k rozvíjení pracovních zkušeností mezinárodní trh práce – nabídka a poptávka po pracovních místech, informační, poradenské a zprostředkovatelské služby, pracovní trh v EU, globalizace pracovního trhu, profesní mobilita, rekvalifikace, celoživotní vzdělávání osobní management – plánování osobní práce, time management zaměstnání a mezilidské vztahy, zaměstnání a rodina, workoholismus 	<i>Člověk a svět práce - integrace</i>	exkurze - Úřad práce video - I. Jahelka: Neznalost práva neomlouvá názorný materiál: chybná pracovní smlouva, přihláška na VŠ atd.
--	--	--	--	--

Očekávané výstupy	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky
-------------------	----------------	----------------------	---------------------------	----------

RVP G			a vazby, projekty	
PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • uvede postup, jak uzavřít pracovní smlouvu a podat výpověď • uvede svá pracovní práva a vyžaduje jejich respektování od ostatních, respektuje své pracovní povinnosti • objasní funkci odborů • volí bezpečné pracovní postupy, šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky • chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • vyzná se v základech pracovního práva (uzavření pracovní smlouvy a její náležitosti, vznik a zánik pracovního poměru, práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele, BOZP atd.) 	<ul style="list-style-type: none"> • pracovní právo – právní podmínky vzniku, změny a zániku pracovního poměru (pracovní smlouva, zkušební doba, výpověď, odstupné); práva a povinnosti účastníků pracovněprávních vztahů (pracovní doba, pracovní neschopnost, mzda, minimální mzda, odměny), odbory • bezpečnost práce – zásady bezpečnosti práce, ekologická hlediska práce, pracovní úraz a odškodnění 	<p><i>Člověk a svět práce - integrace</i></p> <p><i>OSV</i></p> <p><i>- Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</i></p> <p><i>- Sociální komunikace</i></p>	video - I. Jahelka: Neznalost práva neomlouvá názorný materiál: chybná pracovní smlouva, přihláška na VŠ atd.

Ročník: **2. ročník, sexta**

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
OBČAN A PRÁVO				
<p>Žák: .</p> <ul style="list-style-type: none"> ve svém jednání respektuje platné právní normy korektně a citlivě řeší problémy, založené na mezilidských vztazích <p>Trh práce a profesní volba</p> <ul style="list-style-type: none"> kriticky posoudí své zdravotní, osobnostní a kvalifikační předpoklady pro volbu dalšího studia a profesní orientace posuzuje profesní a vzdělávací nabídku vztahující se k jeho profesní volbě a kariéře reflektuje význam práce pro psychické zdraví člověka, vytvoří si vyvážený pracovní rozvrh s ohledem na své osobní vztahy posoudí profesní poptávku na českém i evropském trhu práce a pružně na ni reaguje dalším vzděláváním vhodně reprezentuje vlastní osobu a práci, vhodně vystupuje při přijímacím pohovoru nebo konkurzu 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> orientuje se v právní problematice manželství: vznik a zánik manželství, péče o děti (včetně náhradní péče), majetkoprávní vztahy v manželství objasní zvláštnosti pracovních podmínek mladistvých je schopen napsat jednoduchý strukturovaný životopis orientuje se v některých možnostech dalšího vzdělávání (profesní nabídky) podá základní informace o trhu práce v ČR i v EU vysvětlí pojem profesní mobilita a rekvalifikace v případě hledání pracovního místa uvede, kam se obrátit vysvětlí funkci Úřadu práce a jeho nabídku 	<ul style="list-style-type: none"> zdravý způsob života a péče o zdraví rodinné právo :partnerské vztahy, manželství, rodičovství, neúplná rodina, náhradní rodinná péče a její formy, ústavní péče rizika spojená s volbou životního partnera, krizové situace v rodině pracovní právo profesní volba – práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností, vzdělávání a příprava na volbu profese (profesní a vzdělávací nabídka), přijímací pohovor a výběrové řízení (společenské jednání, komunikační dovednosti, asertivní jednání, empatie), pracovní úspěšnost a kariéerní růst, dobrovolnictví jako příležitost k rozvíjení pracovních zkušeností mezinárodní trh práce – nabídka a poptávka po pracovních místech, informační, poradenské a zprostředkovatelské služby, pracovní trh v EU, globalizace pracovního trhu, profesní mobilita, rekvalifikace, celoživotní vzdělávání osobní management – plánování osobní práce, time management 	<p><i>Výchova ke zdraví - integrace</i></p> <p>Ov - návaznost na látku sekundy o rodině</p> <p><i>Člověk a svět práce - integrace</i></p> <p>Z - obyvatelstvo, socioekonomická geografie - průběžně, 1.+ 2. ročník</p> <p><i>MedV</i> - <i>Mediální produkty a jejich významy (práce s médii a rozbor mediálních produktů, obhajoba vlastních stanovisek)</i></p>	<p>testy ústní zkoušení</p> <p>exkurze - Úřad práce</p> <p>video - I. Jahelka: Neznalost práva neomlouvá</p> <p>názorný materiál:</p>

<ul style="list-style-type: none"> • na příkladu ukáže možné důsledky neznalosti smlouvy, včetně jejích všeobecných podmínek • vyhotoví potřebnou dokumentaci pro přijímací řízení k dalšímu studiu i ve zvolené profesi <p>TRŽNÍ EKONOMIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí na základě konkrétní, reálné a aktuální situace ve společnosti mechanismy fungování trhu • stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH, vysvětlí, jak se cena liší podle typu zákazníků, místa či období, objasní důvody kolísání cen zboží či pracovní síly na trhu podle vývoje nabídky a poptávky • rozpozná běžné cenové triky (cena bez DPH aj.) a klamavé nabídky • analyzuje skrytý obsah reklamy, kriticky posuzuje podíl marketingu na úspěchu výrobku na trhu • rozlišuje a porovnává praktické využití jednotlivých forem podnikání, posoudí, která forma podnikání je v konkrétní situaci nejvýhodnější • posoudí výhody a rizika podnikání v porovnání se zaměstnáním 	<ul style="list-style-type: none"> • používá s porozuměním základní ekonomické pojmy, vyloží principy tržního mechanismu • je schopen podat nejzákladnější informace o historickém vývoji ekonomie, vysvětlí rozdíl mezi nejvýznamnějšími ekonomickými teoriemi dneška - keynesiánstvím a neoklasickou (monetaristickou) teorií • vysvětlí předmět i základní otázky ekonomie • popíše v hrubých rysech fungování tržního mechanismu kapitalismu oproti centrálně plánované ekonomice socialismu • podrobněji vyloží zákon nabídky a poptávky, zná ekonomický cyklus s jeho fázemi • orientuje se ve formách podnikání • orientuje se v hrubých rysech v základních právních normách pro podnikatele a v problematice založení živnosti (např. získání živnostenského oprávnění) • vysvětlí podrobněji ukazatele, kterými se měří výkonnost národního hospodářství (HDP) 	<ul style="list-style-type: none"> • zaměstnání a mezilidské vztahy, zaměstnání a rodina, workoholismus • základní ekonomické pojmy – typy ekonomik, ekonomický cyklus, tržní mechanismus, nabídka, poptávka, tvorba ceny, globální ekonomické otázky • marketing – marketing a public relations, reklama, reklamní agentury • ekonomické subjekty – právní podmínky podnikání (živnosti, typy obchodních společností, družstvo), základní právní normy týkající se podnikání • makroekonomické ukazatele – HDP, inflace, nezaměstnanost, státní rozpočet apod. 		chybná pracovní smlouva, přihláška na VŠ atd. testy ústní zkoušení aktuální materiály z tisku
Očekávané výstupy	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky

RVP G		a vazby, projekty		
TRŽNÍ EKONOMIKA				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • uvede, jak postupovat při zakládání vlastní podnikatelské činnosti a jak zažádat o živnostenské oprávnění 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • rozpozná v mediích uváděné ukazatele, které oceňují výkonnost ekonomik jednotlivých států, a porovná je 		M - statistika - 4. ročník	testy ústní zkoušení aktuální materiály z tisku (např. jak vyplnit daňové priznání apod.)
NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ, ÚLOHA STÁTU V EKONOMICE				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • objasní základní principy příjmů a výdajů státu • rozlišuje základní typy daní, rozlišuje, na které jeho činnosti se zdaňovací povinnost vztahuje • uvede, jakým způsobem podá daňové priznání především k daní z příjmu, jak provede základní výpočty daní a zjistí výši sociálního a zdravotního pojištění • na základě aktuálních mediálních informací posoudí vliv nejdůležitějších ekonomických ukazatelů (inflace, úroveň HDP, míra nezaměstnanosti) na změny v životní úrovni občanů • vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na příjmy obyvatelstva, vklady a úvěry, dlouhodobé finanční plánování a uvede příklady, jak důsledkům inflace zabránit 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • popíše makroekonomickou stabilizační politiku státu, a sice konkrétněji: rozpočtovou (fiskální) politiku státu s jeho hlavními nástroji – státním rozpočtem se stránkou příjmů (podrobněji daňová soustava) a výdajů (podrobněji sociální politika státu) • se orientuje v základní problematice daní pro fyzické osoby, zdravotního a sociálního pojištění 	<ul style="list-style-type: none"> • fiskální politika – státní rozpočet, daňová soustava • monetární politika ČNB – inflace, kurz měny, zahraniční platební bilance, HDP 	M - statistika - 4. ročník	testy ústní zkoušení aktuální materiály z tisku
Očekávané výstupy	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky

RVP G		a vazby, projekty		
NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ, ÚLOHA STÁTU V EKONOMICE				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • uvede postup, jak vypočítá životní minimum své domácnosti a zažádá o sociální dávku, na niž má nárok • objasní funkci podpory v nezaměstnanosti, funkci úřadů práce a personálních agentur, vyhledá informace o zaměstnání a rekvalifikaci v různých typech médií 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • problematiku nezaměstnanosti a s tím související podpory v nezaměstnanosti a sociálních dávek si oživí a prohloubí na základě látky 1. ročníku 	<ul style="list-style-type: none"> • sociální politika – důchodový systém, systém sociálních dávek, životní minimum nezaměstnanost, státní politika zaměstnanosti 	M - finanční matematika (úvěry, daně, odpisy) - 4. ročník	
FINANCE				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> • objasní funkci ČNB a její vliv na činnost komerčních bank • využívá moderní formy bankovních služeb, včetně moderních informačních a telekomunikačních technologií, ovládá způsoby bezhotovostního platebního styku • rozliší pravidelné i nepravidelné příjmy a výdaje a na základě toho sestaví rozpočet domácnosti • navrhne, jak řešit schodkový rozpočet a jak naložit s přebytkovým rozpočtem domácnosti 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> • objasní b) peněžní (úvěrovou) politiku státu, kterou uskutečňuje centrální banka – zde vysvětlí podrobněji dvouступňovou bankovní soustavu a funkce ČNB i komerčních bank • vysvětlí pasivní i aktivní bankovní operace a jejich využívání ve vlastní rodině • na praktických příkladech pohovoří o rozpočtu domácnosti, využití volných finančních prostředků, pojištění, možnostech úvěrů a o jejich úskalích (RPSN apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> • peníze – funkce peněz, formy platebního styku v tuzemské i zahraniční měně, cenné papíry, akcie, burza • bankovní soustava – ČNB, komerční banky, specializované finanční instituce, moderní formy bankovníctví • hospodaření domácnosti – rozpočet domácnosti, typy rozpočtu a jejich rozdíly, tok peněz v domácnosti, spotřební výdaje, práva spotřebitele, předpisy na ochranu spotřebitele 	M - finanční matematika (úvěry, daně, odpisy) - 4. ročník	exkurze do místní pobočky banky

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> navrhne způsoby, jak využít volné finanční prostředky (spoření, produkty se státním příspěvkem, cenné papíry, nemovitosti aj.), vybere nejvhodnější produkt pro investování volných finančních prostředků a vysvětlí proč na příkladu vysvětlí, jak uplatňovat práva spotřebitele (při nákupu zboží a služeb, včetně produktů finančního trhu) 	<ul style="list-style-type: none"> objasní, co jsou spotřební výdaje uvede základní práva spotřebitele a objasní postup při jejich uplatňování v konkrétní situaci 			propagační materiály komerčních bank a pojišťoven
FINANCE				
Žák: <ul style="list-style-type: none"> používá nejběžnější platební nástroje, smění peníze za použití kursovního listku vybere nejvýhodnější úvěrový produkt s ohledem na své potřeby a zdůvodní svou volbu, posoudí způsoby zajištění úvěru a vysvětlí, jak se vyvarovat předlužení vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby uvede principy vývoje ceny akcií a možnosti forem investic do cenných papírů 	Žák: <ul style="list-style-type: none"> vysvětlí podstatu burzy, cenných papírů a akcií objasní pojem globalizace v ekonomice, uvede její nejvýraznější projevy a jejich důsledky (hl. rozdíly ve výkonnosti ekonomik) 	<ul style="list-style-type: none"> finanční produkty – způsoby využití přebytku finančních prostředků, spořicí a investiční produkty, další způsoby investování peněz, řešení nedostatku finančních prostředků (úvěrové produkty, leasing, úrokové sazby, RPSN, pojištění) 	MedV <ul style="list-style-type: none"> <i>Mediální produkty a jejich významy</i> <i>Účinky mediální produkce a vliv médií (práce s médií a rozbor mediálních produktů, řešení modelových situací, obhajoba vlastních stanovisek)</i> VMEGS <ul style="list-style-type: none"> <i>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</i> <i>Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce (diskuze, obhajoba vlastního názoru, četba periodik, referáty, návštěva úřadů a institucí)</i> 	názorný materiál: Finančnictví (seriál Lidových novin z února a dubna 2009)

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
ČLOVĚK JAKO JEDINEC				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní, proč a jak se lidé odlišují ve svých projevech chování, uvede příklady faktorů, které ovlivňují prožívání, chování a činnost člověka vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem na vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže stručně charakterizovat psychologii jako vědu, psychologické vědy (základní a aplikované) vysvětlí základní metody psych. výzkumu (hl. anketu a test) a validitu testu zmíní nejvýznamnější osobnosti dějin psychologie (S. Freud, C.G. Jung) orientuje se v psychické struktuře osobnosti (vlastnosti a rysy) popíše psychické vlastnosti osobnosti, a to: běžnou typologii podle Hippokrata, Junga a Kretschmera, Gausovu křivku inteligence a její odchylky (výkonové vlastnosti osobnosti) chápe podstatu a význam EQ (emoční inteligence) objasní podstatu psychických procesů osobnosti při odrážení objektivní reality (vnímání – vjemy a počítky, představy, fantazie) i závažnost jejich poruch (např. i v souvislosti s požíváním omamných látek či s duševním onemocněním) x smyslové klamy 	<ul style="list-style-type: none"> podstata lidské psychiky – vědomí; psychické jevy, procesy, stavy a vlastnosti, zátěžové situace, stres S. Freud a C.G. Jung osobnost člověka – charakteristika osobnosti, její typologie; vývoj a formování osobnosti v jednotlivých etapách lidského života; význam celoživotního učení a sebevýchovy, sociální dovednosti při řešení problémů inteligence a emoční inteligence vnímání 	<p>OSV</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i> <i>Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů</i> <i>Sociální komunikace</i> <i>Spolupráce a soutěž (osobnostní testy, komunikační hry, skupinová práce , řešení modelových situací)</i> <p>Výchova ke zdraví - integrace</p>	<p>příklady testů a anket z běžného tisku, z odborné literatury i z internetu (různá validita)</p> <p>ref.: Sigmund Freud</p> <p>krátké psychotesty: např. typologie podle Galéna, introvert x extrovert, test EQ z Lidových novin atd.</p> <p>ref.: Mezinárodní organizace Mensa u nás i v zahraničí</p> <p>diskuse na příklady z praxe a výroku typu „ S IQ si člověk zaměstnání získá, s EQ si ho udrží“</p> <p>testy ústní zkoušení</p>

Vyučovací předmět: *Základy společenských věd*

Ročník: **3. ročník, septima**

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
----------------------------	----------------	----------------------	--	----------

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyloží, jak člověk vnímá, prožívá a poznává skutečnost, sebe i druhé lidi a co může jeho vnímání a poznávání ovlivňovat porovnává různé metody učení a vyhodnocuje jejich účinnost pro své studium s ohledem a vlastní psychické předpoklady, uplatňuje zásady duševní hygieny při práci a učení využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí volbě profesní orientace zaujímá odmítavé postoje ke všem formám rizikového chování uplatňuje odpovědné a etické přístupy k sexualitě, rozhoduje se s vědomím možných důsledků 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvětlí složitosti i zvláštnosti lidského myšlení s jeho základními myšlenkovými operacemi (analýza x syntéza, indukce x dedukce, abstrakce atd.) charakterizuje paměť a její základní typy, zná svůj typ paměti i s tím související systém učení, problematiku zapomínání vysvětlí v hrubých rysech problematiku vyšších i nižších citů včetně související teorie o potřebách (A. Maslow) charakterizuje jednotlivé nejznámější poruchy vůle (kdy člověk ubližuje jednak sám sobě, jednak ostatním) orientuje se v v hrubých rysech v problematice duševního zdraví a duševních poruch (hl. fóbií) vyjmenuje a v hrubých rysech popíše nejběžnější duševní choroby: maniodepresivní psychózu, schizofrenii, paranoii 	<ul style="list-style-type: none"> myšlení paměť citý vůle a její poruchy duševní poruchy duševní nemoci (prvotní a druhotné) 	<p>Bi – Biologie člověka- mozek a jeho činnost- 3. ročník</p> <p>psychotest na typy paměti</p> <p>OSV - Sociální komunikace - Morálka všedního dne</p> <p>Zsv - rodinné právo - 2. ročník</p>	<p>testy ústní zkoušení psychologické testy</p> <p>ref.: A. Maslow a jeho hierarchie potřeb</p> <p>ref: významné osobnosti, trpící duševními chorobami</p>
--	---	---	--	--

<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none">• zařazuje do denního režimu osvojené způsoby relaxace, v zátěžových situacích uplatňuje osvojené způsoby regenerace• uplatňuje společensky vhodné způsoby komunikace ve formálních i neformálních vztazích, případně neshody či konflikty s druhými lidmi řeší konstruktivním způsobem• respektuje kulturní odlišnosti a rozdíly v projevu příslušníků různých sociálních skupin, na příkladech doloží, k jakým důsledkům mohou vést předsudky• objasní, jaký význam má sociální kontrola ve skupině a ve větších sociálních celcích• posoudí úlohu sociálních změn v individuálním i společenském vývoji, rozlišuje změny konstruktivní a destruktivní	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none">• charakterizuje závažné životní situace (hlavně stres) a popíše jejich vliv na psychiku člověka, popíše a aplikuje mechanismy obrany proti stresu• vysvětlí podstatu sociologie jako vědy o lidské společnosti i její specifika vůči ostatním vědám• objasní problém člověka jako sociální bytosti a proces socializace• popíše svůj život v sociálních skupinách malých i velkých, formálních i neformálních i své začlenění do sociálních vazeb (zvláště se zaměřením na rodinu a partnerské vztahy)• z praxe vysvětlí skupinovou dynamiku, chápe sociální roli i status člověka• popíše podstatu i problémy komunikace, snaží se o asertivní sebeprosazování• orientuje se ve vývoji sociální struktury společnosti v dějinách i problému sociální nerovnosti (od hierarchických systémů až k současné společnosti)	<ul style="list-style-type: none">• stres• sociologie• společenská podstata člověka – význam začlenění jedince do sociálních vazeb, proces socializace; mezilidská komunikace, problémy v mezilidských vztazích• sociální struktura společnosti – sociální útvary, společenské instituce; sociální nerovnost, sociální mobilita; jedinec ve skupině (vztahy, role, normy chování)• sociální fenomény a procesy – rodina, práce, životní prostředí;	<p>Bi - člověk mimo lidskou společnost - 3.ročník MkV - <i>Základní problémy sociokulturních rozdílů (řízená diskuse - navazuje na látku nižšího gymnázia)</i></p> <p>)</p> <p><i>Výchova ke zdraví - integrace</i></p>	<p>literární téma: Člověk vychovávaný zvířaty (zkušenosti z četby)</p>
--	---	---	---	--

Očekávané výstupy RVP G	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
ÚVOD DO FILOSOFIE A RELIGIONISTIKY				
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> objasní podstatu filosofického tázání, porovná východiska filosofie, mýtu, náboženství, vědy a umění k uchopení skutečnosti a člověka rozliší hlavní filosofické směry antické filosofie (předklasické), uvede jejich klíčové představitele a porovná řešení základních filosofických otázek v jednotlivých etapách vývoje filosofického myšlení posuzuje lidské jednání z hlediska etických norem a svědomí jednotlivce, objasní dějinnou proměnlivost základních etických pojmů a norem eticky věcně a správně argumentuje v dialogu a diskusi, uvážlivě a kriticky přistupuje k argumentům druhých lidí, rozpozná nekorektní argumentaci a manipulativní strategie v mezilidské komunikaci norem 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozliší rozdíl mezi postojem k realitě v mýtu a náboženství na jedné straně a vědě a filosofii na straně druhé má informace o tom, jakým způsobem se snažila filosofie ve svých dějinách odpovídat na otázky typu: <ul style="list-style-type: none"> - co je podstatou světa? - jak lze nejlépe poznat svět? 	<ul style="list-style-type: none"> podstata filosofie – základní filosofické otázky, vztah filosofie k mýtu, náboženství, vědě a umění filosofie v dějinách – klíčové etapy a směry filosofického myšlení(antická filosofie předklasická – 1.část) 	<p><i>OSV</i> - <i>Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti</i></p> <p><i>M</i> - <i>První filosofové a matematici (Thales, Pythagoras)</i></p>	<p>(podrobněji bude toto učivo řešeno v dvouletém semináři Společenskovědní seminář I!)</p>